

es saig

La tardor

Ens trobam en plena tardor i, en bona lògica, el temps hauria de ser boirós, amb un intens grau d'humitat, amb pluges més o manco freqüents i nits fresques i propenses als refredats i constipats; de fet, les temperatures segueixen altes i pel que fa a aigua del cel en tenim ben poqueta; però, com que això és el que hi ha, més val que no ens hi capfiquem, que una de les coses més inútils i més infantils és queixar-se del temps que fa.

Mentrestant, hem celebrat la nostra fira, curteta com sempre, amb unes condicions meteorològiques òptimes i amb poques novetats respecte als darrers anys. La gent sempre respon i, per tant, l'animació està assegurada; i, si a més a més s'hi afegeixen moltes persones foranes, l'efervescència i els embussos són inevitables. Un dia així és quan queda clar que tenim un poble molt malgirbat urbanísticament: l'única via per accedir i travessar el poble són els carrer del Colomer, Amargura, Unió... i no s'hi poden fer miracles. Enguany, l'Ajuntament s'ha decidit pel més difícil encara i no va preveure que no convenia aparcar al carrer del Colomer; hi havia cotxes de cap a cap, doble direcció i un trànsit intensíssim, però bé, tot es va resoldre i, què ha estat?, no-res.

Però potser el tema de conversa més habitual des d'aquest estiu passat siguin les obres de desdoblament de la carretera de Manacor: comentaris a favor i en contra i queixes dels propietaris que en són afectats; tot ben normal. Com que sempre hem defensat l'ampliació o desdoblament de les carreteres ja existents, que és la manera d'explotar el mínim de territori davant les necessitats de millorar les comunicacions, sempre hem defensat aquest desdoblament com a prioritari; el que consideram el sùmmum d'hipocresia és l'energia i abundància de mitjans que hi aboca el nostre Govern després de les crítiques i traves a què va recórrer quan el posà en marxa el govern del Pacte de Progrés; no tan sols se l'ha fet seu, sinó que l'ha ampliat –no sabem si millorat- amb més expropiacions i més consum de territori; més que de desdoblament hem de parlar d'autovia. La darrera notícia és que volen que la mitjana sigui una zona enjardinada de tres metres, així que podrem anar de Palma a Manacor resseguint un jardí no sabem si de flors i violes. Una delícia. Ara bé, com que era una obra necessària, benvinguda sigui i que es faci amb les màximes garanties.

Per acabar, i tornant a aquesta tardor que enguany ve un poc desbaratada, esperem que es compongui amb un equilibri de dies de pluja i de sol, però ja sabem que les coses a vegades van normalment i a vegades a contrapèl. Que hi farem!

PORTADA

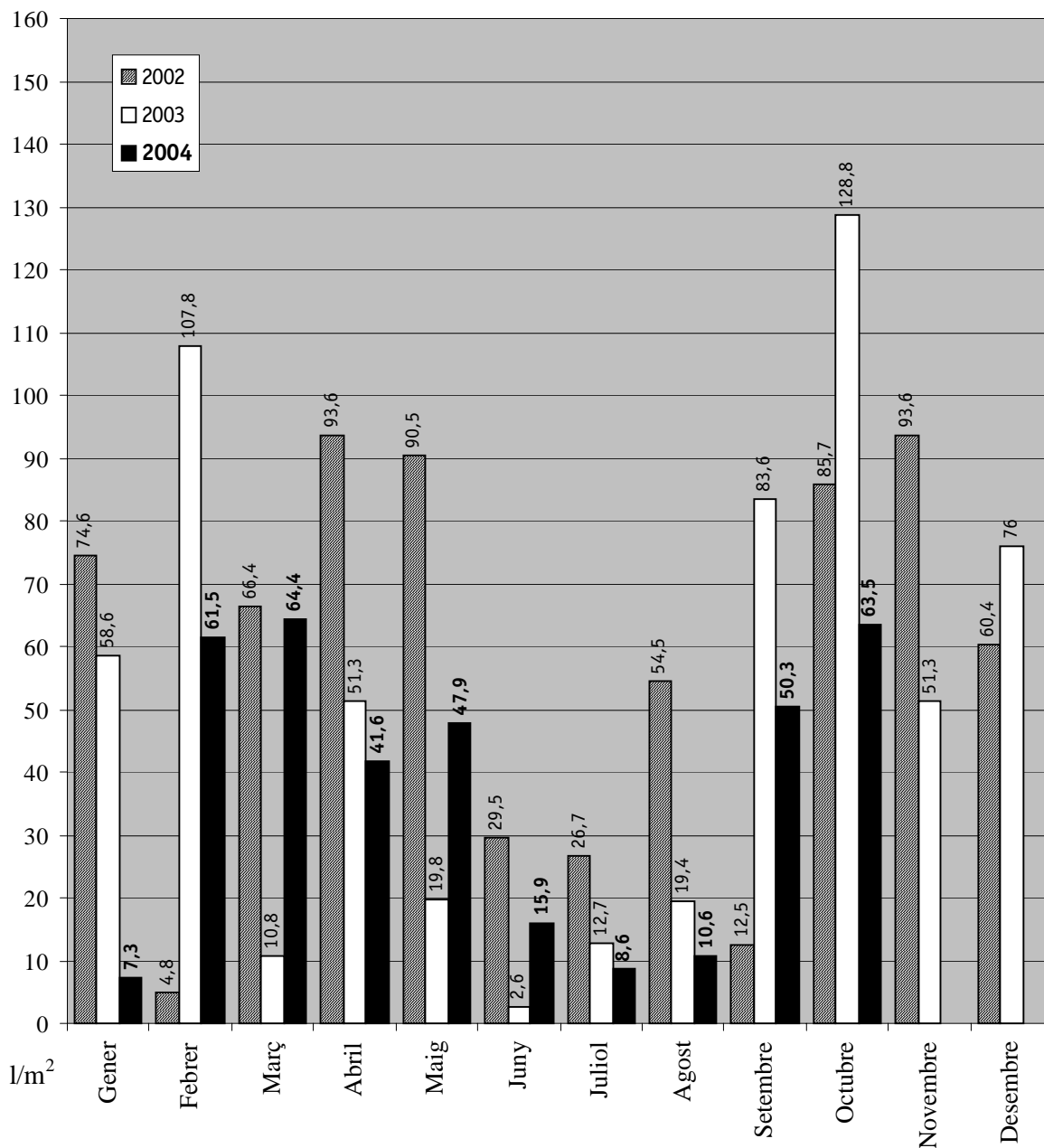
Espai Algaida 2004
Foto de Jerònia Pou

Sumari

- 02 Editorial
- 04 Pluviòmetre
- 05 Calaix de sastre
- 06 M'han dit que diuen
- 07 Moviment demogràfic
- 08 Sabeu on és?
- 09 El sant del mes
- 10 Una passejada, dues estampes...
- 11 Fa vint anys
- 12 Flora d'Algaida
- 14 L'Ajuntament informa
- 16 Esports
- 17 La finestra d'Algaida Solidari
- 18 Fira d'Algaida 2004
- 19 Espai Algaida 2004
- 20 Ens heu de fer una glosa
- 23 Noticiari de l'Obra Cultural
- 24 Biblioteca Municipal d'Algaida
- 25 Cossiers d'Algaida
- 26 Sobre astronomia
- 28 2004, any Pere Capellà
- 30 Baula, xerradetes en cadena
- 33 Publicacions
- 36 Una xerradeta amb...

Pluviòmetre

El mes de setembre es va quedar amb els 50,3 litres que us anunciarem ja que no va ploure a finals del mes. I l'octubre (fins dia 23) presentava 63,5 litres, fruit sobretot d'una ploguda intensa d'una cinquantena de litres. Ara bé, quan escrivim aquesta informació, a finals de mes, l'aspecte més destacat és la calor que fa, més pròpia de ple estiu; els informatius parlen de temperatures rècords a molts de llocs.

Disbarat va, disbarat ve

«Presentadora: ¡Muy bien! Has ganado un DVD... ¿Tú sabes lo que es un DVD?»

Dona: Pues no, pero me quería comprar uno.»

És una de les centenars de perles contingudes al llibre *Alguna pregunta més?*, que llueix aquest ben guanyat subtítol: *Antologia de 10 anys de disbarats*, escoltats per les antenes de les diverses ràdios i televisions que donen sentit a la nostra vida. Ja que no podem ser oients directes del programa matinal de n'Antoni Bassas a Catalunya Ràdio, el llibre esmentat n'és un eficaç suplent, encara que perillós per a la nostra salut: indefectiblement, als deu minuts de lectura tenim mal de panxa, de tant de riure.

El fragment que he utilitzat per encapçalar aquest escrit és una còpia textual del llibre. Estic ben segur que sabreu perdonar-me per recórrer a una llengua, com és el cas de l'espanyol, que els joves no entenen, després d'anys i panys d'assistir a centres escolars "ikastolitzats", segons la definició del president Matas. No siguem mal pensats; no hi ha cap intencionalitat encoberta, en el fet d'usar expressió tan desafortunada. Sé, de fonts ben fiables, que l'honorable és un fidel oient de Catalunya Ràdio i, sobretot, del programa d'en Bassas. Quin millor homenatge a l'antologia dels disbarats, que amollar-ne un de ben gros, digne de figurar a la segona edició del llibre!

De moment, a la primera també hi trobam aquesta joia, exemple de fina cultura:

Presentador: ¡Dime un número del 7 al 12!

Concursant: El 4.

Presentador: ¡No puede ser el 4, tiene que ser del 7 al 12! O el 7, o el 8, o el 9, o el 10, o el 11...

Concursant: ¡Ah! Pues entonces... el 6.

No sé ben bé per què, però aquest diàleg tan ple de matisos m'ha recordat el que deuen mantenir la consellera Cabrer i la ministra del ram, quan discuteixen el conveni de finançament de les carreteres:

Ministra: De l'1 al 3, quantes carreteres vols?

Consellera: Sis.

Ministra: Com que sis! No pot ser. He dit de l'1 al 3. O una, o dues, o tres...

Consellera: Ah! De l'1 al 3. Idò...deu!

I per disbarat, la resposta que una empresa distribuïdora de gas ha donat a la petició ben raonable d'una amiga nostra. Resulta que dita empresa ha canviat la gestió de les sol·licituds de bombones de propà per calefacció; a partir d'ara, s'han de sol·licitar a un telèfon de Madrid. La nostra amiga va argumentar, mitjançant un escrit molt correcte a doble versió, catalana i espanyola, que aleshores els demanava un servei d'atenció al client en català, semblant al que ja tenen altres empreses d'àmbit estatal. La resposta diu, textualment, entre altres coses:

"Le informamos que [...] hemos entendido que los idiomas necesarios para ofrecer un servicio completo a nuestros usuarios en las Illes Balears son: el castellano, inglés, frances (sic) y alemán; ya que existe un gran número de usuarios extranjeros con botellas de 35 kg."

Donat el nivell de coneixement que la resposta conté, la nostra amiga ja tremola: ¿qui li garanteix que quan demani propà, no li enviïn un pollastre, o un indiote, amb l'argument que, ben rostits, també encalenteixen? Sobre la factura, no hem de passar gens de pena; no s'equivocaran. Només són curts, o el fan, quan els convé. "¡Oiga, sin faltar!", com diuen.

M'han dit que diuen

En arribar aquest temps de tardor, quan el dia s'ha escurçat molt i fa les vetlades més llargues; en altre temps era el moment de rompre les ametles, que abans havíem pelat amb els veïnats, i durant les vetlades es triava el bessó (totes les cases rompien les ametles, perquè, a més de vendre el bessó, era important tenir clovelles per cuinar i encalentir la casa).

Això representava que els veïnats es reunien i, mentre triaven, feien unes bones xerrades, comentant tot el que hi havia pel poble. Ara queda ben poca cosa d'això; només durant l'estiu encara queda qualche racó del poble on veus un parell de veïnats que seuen a la fresca i xerren entre ells.

S'ha perdut aquest esperit de poble, que els més vells enyoram? Hi ha qui atribueix aquesta pèrdua de comunicació a la gent externa que s'ha establert al poble, però els primers que hem deixat de comunicar-nos som els mateixos algaidins.

L'estiu que hem passat no ha estat dels més calorosos, ni de bon tros; sobretot si el comparem al de l'any passat. Però l'octubre sí que ha estat dels més calents. I ben poca pluja. Per sort un dia, el de la festa de la "raça" (quina raça?), va amollar una bona ploguda, que si no...

Bé, al que anàvem: segons els entesos, que són molts, enguany no serà un bon any d'esclata-sangs... I els caçadors no estan gaire contents de la temporada; perquè segons sentírem a una rotlada de caçadors, no ho sembla, però una de les coses que "alegren" els caçadors, sobretot si no hi ha gaire caça, és trobar un parell d'esclata-sangs o blaves o picornells. I enguany no du camí de ser una bona temporada de bolets.

Del que deu haver estat una bona temporada és de garroves: els que passen per davant la cooperativa s'han cansat de veure descarregar sacs de garroves i omplir-ne contenidors. Es veu que enguany el preu de la garrova ha estat bo, o almanco suficient, perquè molta de gent l'ha aplegada. N'hem sentit un grapat que deien que voldrien que tots els seus ametlers fossin garrovers. Com han canviat les coses, de quan l'ametla era tan apreciada (pel preu que tenia). Estam nostàlgics aquest mes!!!

Parlant de coses més serioses, aquest Any Pere Capellà està donant feina a molta gent, de tants d'actes com s'han celebrat i se segueixen celebrant; ha estat un any intens i llarg. No hi ha dubte que a la majoria d'actes l'assistència del poble ha estat alta, molt alta, i la gent en sortia ben satisfeta.

Darrerament, però, les conferències, que eren prou interessants, han pecat una mica de llargues. Una xerrada o conferència de més de tres quarts es fa llarga i si, com ens han comentat, dura una hora i mitja (o dues va dir qualcú) ja no es pot seguir amb interès, sobretot si qualche vespre la calor era intensa. L'explicació (tot sol tenir una explicació), que hem sentit, és que hi havia assistents que amb aquestes conferències aconseguixen "crèdits" i, per això, duren tant. Això dels "crèdits", per a molts d'algaidins d'una certa edat ens sona a música celestial, no sabem què és; el que queda clar és que no es tracta que deixin doblers, que si hagués estat això, encaria hi hauria anat més gent.

La llàstima és que a qualche acte programat amb il·lusió hi vagi poca gent. Ens referim a les sessions de cine que Titoieta ha organitzat i que han tengut poc èxit (la darrera es va haver de suspendre per falta de públic). Però també podem parlar de la presentació d'un llibre sobre la flora algaidina, que va coincidir amb un altre acte, i hi assistí molt poca gent. Allà on anà molta de gent, segons ens digueren, fou a la presentació de l'exposició de fotografies d'en Climent Picornell (a.c.s) presentada pel seu cosí, també Climent Picornell, de la que la gent sortí entusiasmada per la qualitat de les fotos i diapositives.

No podem acabar sense parlar de les obres "d'embelliment" del camí del cementeri, en la seva primera fase. Molta de gent s'ha estranyat que un ajuntament tan previsor com el nostre començàs aquestes obres dues setmanes abans de Tots Sants, quan tot el poble va a visitar els seus avant-passats i es trobarà amb les obres a mig fer. Bé, això passa a vegades, quan has d'agafar els picapedrers quan a ells els va bé i no a l'amo. El que no s'explica és el que comentava un, que havia parlat amb els treballadors d'aquesta obra, que li comentaven que ja havien hagut de desfer un parell de les coses que acabaven de fer, com si no hi hagués una planificació ben clara i precisa de les obres. Els particulars que hem fet obra procuram anar ben alerta de rectificar el que feim, perquè això sempre costa doblers, i molts! (Ara, com que tots els que llegireu això ho pensareu, ho direm: no és el mateix quan no pagues dels teus doblers...). Ara bé, també ho hem de dir: el cementeri el cap de setmana abans de Tots Sants estava ben arreglat i a punt per a un dia tan assenyalat.

Un sord

Defuncions

Francesc Sureda Oliver

de Can Bruno

va morir dia 29 d'octubre

als 64 anys

Naixements

Pau Prohens Mantero

Fill de Gonzal August i Rocío.

Va néixer dia 24 de setembre.

Miquel Àngel Pons Oliver

Fill de Miquel Àngel i Francisca.

Va néixer dia 12 d'octubre.

La **tafona** és, segons el diccionari: “El conjunt d’elements per fer oli i l’edificació o edifici que els acull”. Deriva de l’àrab “tahuna” que vol dir molí. L’etimologia àrab d’aquest mot no indica que fos un llegat de procedència clarament islàmica. Segons els estudiosos, els àrabs es limitaren a perfeccionar la premsa romana, afegint a l’espiga una pedra de gran pes que facilitava el treball amb menys esforç.

La transformació del fruit de l’olivera en oli per alimentar, conservar i com a producte medicinal, tengué el seu origen a Síria i als fenicis se’ls atribueix la seva extensió fins la Mediterrània occidental. En temps dels romans molt probablement ja es coneixien les tècniques d’elaboració de l’oli, que els àrabs generalitzaren i la conquesta catalana va consolidar.

L’any 1857 hi havia a Mallorca 454 tafones en funcionament. Després de la primera guerra mundial es produí el primer declivi per la baixada de l’exportació. Després de la guerra civil, hi hagué un ressorgiment de la producció d’oli a Mallorca, que durà fins l’any 1950.

Topònims

“Sa Tafona”: Propietat rural del terme de Búger, situada entre cas Pubil, el pas de n’Alòs, la Sorteta i el nucli urbà. “Son Tafona”: Propietat rústica del terme de Mancor de la Vall, situada entre Son Lluc, Conia de Dalt, cas Relotger i can Pau.

Cançó

An es cap tenc cavil·lera,
no m’atur de cavil·lar.
Na Boveta diu que està
llogada per tafonera.

Pista

Dins el terme d’Algaida només arribaren a funcionar tres tafones, que nosaltres sapiguem. La de la fotografia pertany a una possessió que va arribar a tenir 25 quartades d’olivar i produïa un oli de bona qualitat. Dins terres d’aqueixa possessió hi ha el qânat més llarg de Mallorca, ja que la mina de la font té una longitud de 299,89 metres; amb la particularitat que tota està dins el terme d’Algaida, però la sortida d’aigües ja està dins el poble veí.

Solució del mes passat

Les obres protagonistes a *es saig* anterior són les del desviament de la carretera de Manacor, entre Sa Talaïeta i can Massoles.

Sant Martí, bisbe de Tours

Aquest sant correspon plenament al segle IV: va néixer a Sabària (Pannònia, l'actual Hongria) i morí a Candès el 397, passats els vuitanta anys. Fill de pares pagans, inicialment seguí la carrera del seu pare que era militar i va servir Constantí i, segons sembla, Julià l'Apòstata. Però ben aviat se sentí atret pel cristianisme i es convertí en una espècie de monjo-soldat. D'aquesta època és el fet més popular de la biografia d'aquest sant i que trobam reproduït gairebé a tota la seva iconografia: un dia que feia molt de fred un pobre mig despullat li demanà almoïna i, com que no duïa damunt res per donar-li, es va treure l'espasa, xapà la capa i n'hi donà la meitat.

Relacionat amb aquest episodi, hi ha una tradició que el vincula amb l'anomenat *estiuet de sant Martí*: uns dies de bonança pels voltants de l'onze de novembre, festivitat del sant, que arriben de manera irregular i incerta, com totes les coses de la vida. Segons aquesta tradició, el pobre que li demanà almoïna era el dimoni que pretenia que el sant passàs fred i emmalaltís, però Nostre Senyor va endolcir les temperatures de manera que no calgués abrigar-se.

Encara hi ha una altra tradició per explicar aquest estiuet: diuen que un dia s'allotjava en una casa de pagès i l'amo es queixà que les fredorades i gelades feien malbé les collites i eren causa de misèries; el sant es compadí i va mitigar i suavitzar la temperatura per afavorir la pagesia.

Però tornem a la vida del sant: tot d'una que pogué deixà la milícia i anà a França, al costat de sant Hilari de Poitiers; es va fer monjo i sofrí les calúmnies i persecucions dels arrians, heretgia que va combatre durament. La seva fama de santedat va fer que quan quedà vacant la seu de Tours els feligresos l'obligassin a acceptar el càrrec de bisbe; va regentar la seu durant molts d'anys ja que morí d'edat avançada després de contribuir de forma decisiva a la cristianització de la Gàl·lia. Es convertí en un sant molt popular, en part gràcies a la biografia novel·lada que va escriure el seu deixeble sant Sulpici Sever.

La festa de sant Martí coincideix amb l'època en què comencen les matances; així ho recull l'adagi "Per sant Martí / el porc deixa de grunyir"; els castellans diuen que "*a todo cerdo le llega su san Martín*", expressió emprada també en sentit metafòric. També és el moment de començar a tastar el vi novell; així ens ho aconsella el refrany: "Després de sant Martí / deixa l'aigua i beu el vi".

Una passejada, dues estampes...

es saig

Ens agrada aturar-nos davant les canals per escoltar la dolça remor de l'aigua que hi circula, com si fossin brolladors d'un claustre romànic. Massa sovint, per satisfer els nostres sentits, hi hem de posar molta imaginació. Perquè les canals estan mans aplegades quasi sempre, i quan tenen feina, l'han de fer a escarada. Avui, amb les canals de l'aigua a l'atur forçós, tancam els ulls i divagam pels canals de l'avenir i de les il·lusions.

Miquel Serra

Número 47

es saig de novembre del 84 presentava a la portada un grup escolar d'una quarantena de nins que l'any 1928 assistien a escola, una escola que estava ubicada a can Massoles, al carrer de l'Aigua. Tots ells estan identificats, però heu de pensar que a hores d'ara els que han sobreviscut tenen més de vuitanta anys; així i tot s'hi veuen fesomies que es poden identificar.

A la part gràfica, hi trobam fotos de la fira i de l'actuació al local de l'Obra Cultural d'un grup de músics que ben aviat es convertirien en l'Orquestrina d'Algaida; segurament aquesta va ser la primera actuació pública d'aquest conjunt que tants d'èxits ha conegut.

Seguint amb la seva secció "Salut", n'Alexandre Pizà ens informava dels cucs, uns paràsits enutjosos que es combaten sobretot a base d'higiene. I el manescal Toni Munar iniciava una secció similar a l'anterior que va tenir una llarga continuïtat; en aquesta primera entrega ens parlava de la mixomatosi.

Trobam les col·laboracions habituals: en Calaix Desastre la titulava "Si els raves florissin i altres disbarats"; en Toni Garau a "Solcar" oferia una espècie de rondalla: "Enlluernats, no sabeu caminar: vos duen..."; n'Andreu Majoral es demanava "Què en farem de l'escorxador" (recordem que l'Ajuntament n'havia desnonat la Cooperativa amb el pretext que l'havien de rehabilitar, un projecte del qual mai més se'n parlà); no faltaven tampoc els Esports, les Obres il·legals?, les Notícies de Pina, el "M'han dit que diuen", etc.

Com que l'Ajuntament no informava, el grup de regidors del PSM començà unes "Cròniques municipals" per suplir la mancança, diguem-ne oficial, i comentar els acords dels plenis; aquestes cròniques duraren tota la legislatura.

En Rafel Antich "Xaramec" es va estrenar amb una col·laboració referent als siurells: hipòtesis sobre els seus orígens, materials, formes, centres productors de siurells; explicava els canvis en la seva funció passant de jugueta per a nins a objecte de decoració i de regal fins a produir-se un excés de demanda.

La Xerradeta, a càrrec de Pere Mulet, era amb en Gabriel Janer Manila: ens parlava dels seus inicis, la seva trajectòria professional, la seva obra i les seves curolles. La xerradeta incloïa un catàleg dels llibres publicats que, com és lògic, ha quedat completament coix ja que s'ha engreixat amb un considerable nombre de títols.

L'orquídia de tardor *Spiranthes spiralis* (L.) Chevall.

Etimologia

El nom comú que se li dona a aquesta planta fa referència al fet que és l'única orquídia pròpia de les Balears que floreix durant els mesos de tardor, poc després de les primeres pluges d'octubre i novembre. Tant el nom genèric com el científic es deuen a l'altra característica diferencial, que fan que l'espècie sigui molt fàcil de reconèixer, i és la forma en espiral de la seva inflorescència. Així, *Spiranthes* deriva del grec *speira* (espira) i *anthos* (flor), mentre que *spiralis*, lògicament, només prové de la primera.

Descripció

Planta de la família de les Orquidàcies. Aquesta família és, després de les Asteràcies o Compostes (margalides, lletsons, etc.) la que presenta un major nombre d'espècies al món. De tota manera, la seva major diversitat la troben a regions tropicals; a la Mediterrània, tot i ser comunes, la família no passa d'estar entre les quinze més diverses. Com totes les orquídiades, és una planta herbàcia i bulbosa (geòfit bulbós) que creix des dels 10 fins als 30 cm d'altura. Presenta entre dos i quatre tubercles enterats, que presenten una forma més o menys ovada. Com ja vàrem comentar a *es saig* núm. 279, la presència d'aquests tubercles dona nom a la família, ja que *Orchis*, en grec, vol dir testicle, i els dos tubercles ovats recorden la seva morfologia.

Les fulles, en número de 3 a 8, presenten forma ovada, o ovada-oblonga. Mostren, a diferència de la majoria de les altres orquídiades, una atenuació a la base semblant a un pecíol; són glabres (no presenten pilositat) i la nerviació, com a la majoria de les monocotiledònies, es presenta de forma paral·lela (fulles paral·lelinèrvies).

L'espiga, on s'assenten les flors, és rec-ta a la base, presenta pèls que li donen un aspecte pubescent, amb moltes flors (fins a 20) petites i oloroses. Les bràctees són petites, agudes i tan grosses com l'ovari de la flor. Com ja es va comentar a *es saig* 279, les flors de les orquídiades són les més evolucionades dins del món vegetal. Presenten sis peces, tres externes i tres internes, d'aquestes en destaca una (la que veim dirigida cap avall en forma de llengua més o

menys dividida) que s'anomena label. En el cas de les orquídiades de tardor, les peces externes o sèpals tenen una mida de 5-7 x 1,5 mm, són de forma linear o lanceolada i són de color blanc. Les peces internes, excepte el label, o pètals, són del mateix color que els sèpals, més curts i més estrets. El label fa 6-7 x 3-4 mm, una mica ondulat al marge inferior, que es presenta amb una petita escotadura, és de color blanc, tacat als extrems d'un to més verd-groguenc. La part fèrtil de les flors de les orquídiades també es troba molt modificada, de tal manera que el pol·len es troba reunit en dos saquets anomenats pol·línies, que estan aferrats a una columna central anomenada ginostem, on també hi localitzarem l'estigma de la part femenina de la flor. L'ovari es pot observar a la part més inferior de la flor, que és el que els botànics anomenem ovari ínfer, i que és un indicatiu que aquesta planta és, en termes evolutius, avançada. El fruit és una càpsula, amb nombroses llavors molt petites.

Floreix entre els mesos de setembre i novembre, la qual cosa fa que sigui l'orquídiada que, juntament amb algunes altres petites plantes bulboses, ens anunciïn l'arribada de la tardor. Fructifica poc després.

Creix, com la majoria de les orquídiades, a les pastures de les garrigues, pinars, ullastars i alzinars. En el cas de les orquídiades de tardor, pareix que, almenys a les poblacions algaidines, tenen preferència pels pinars, on viuen a zones bastant ombrívols.

Es troba distribuïda per tota la regió mediterrània, així com per Europa Central i Occidental. A Balears viu a les tres illes més grans. A Mallorca és una espècie comuna, fins als 800 m d'altitud. A Algaida l'he vista a tres indrets: prop de Pina, en una garri-ga del camí vell; prop de la finca de Marina; i al camí de Son Roig; probablement és a més llocs, però no és una planta molt vistosa i, per tant, és difícil fixar-s'hi.

Usos tradicionals

Tradicionalment, a determinats indrets de la Mediterrània, s'usaven els tubercles nous de les orquídiades per fer una espècie de gelea, anomenada *salep*, a la qual atribuïen diverses propietats medicinals, com a reconstituent i per calmar les molèsties gàstriques. Actualment aquest ús s'ha eliminat perquè no s'ha demostrat amb certesa cap efectivitat.

Protecció

Com totes les orquídiades, les orquídiades de tardor es troben protegides per la Llei de protecció de flora i fauna silvestres (decret 24/92 publicat al BOCAIB de 12 de març, annex IIIA). No es poden recollir, arrabassar ni desenterrar, tampoc recollir-ne fruits ni llavors.

Modificació de l'Impost de Béns Immobles

A la sessió extraordinària que va tenir lloc el passat 7 d'octubre, l'Ajuntament Plenari va acordar, amb els vots a favor de l'equip de govern (PSOE-UM) i l'abstenció dels regidors del grup Popular, la modificació de l'Ordenança Reguladora de l'Impost sobre Béns Immobles (IBI).

D'acord amb aquesta modificació, el tipus de gravamen per als béns immobles de naturalesa urbana, rústica i béns de característiques especials que s'aplicarà l'any 2005 serà del **0,6198 %**. Això suposa un increment del 3,1 % respecte a l'any 2004, que correspon a la variació interanual de l'IPC.

Per altra part, la modificació d'aquesta ordenança preveu la bonificació d'aquest impost, amb una quantia del 50%, als subjectes passiu que ostentin la condició de titulars de família nombrosa en el cas d'immobles que constitueixin el domicili familiar i que tinguin un valor cadastral màxim a l'exercici de 50.000 €.

En el cas que s'excedeixi el valor de 50.000 €, la bonificació que es podrà concedir serà l'equivalent al 50% de la quota líquida corresponent als primers 50.000 € de base imposable i no gaudiran de bonificació les quantitats que excedeixin l'esmentat límit.

Aquesta bonificació, que s'atorgarà per termini anual, es concedirà a petició de l'interessat, el qual l'haurà d'efectuar abans del 31 de març de l'any pel qual es sol·licita la bonificació. S'haurà d'acreditar el compliment de les condicions que s'exigeixen, de

les quals s'haurà d'aportar documentació:

- Escrit de sol·licitud amb la identificació de l'immoble, mitjançant fotocòpia de l'últim rebut de l'IBI.
- Certificat de família nombrosa.
- Certificat de residència.
- Qualsevol altre document que li pugui ser requerit per l'Administració municipal, a fi de comprovar el compliment dels requisits prevists per a la concessió de la bonificació.

Modificació de l'Impost sobre Vehicles de Tracció Mecànica

A la mateixa sessió, el ple de l'ajuntament va acordar, amb els vots a favor de l'equip de govern (PSOE-UM) i l'abstenció dels regidors del grup Popular, la modificació de l'Ordenança Reguladora de l'Impost sobre Vehicles de Tracció Mecànica.

D'acord amb aquesta modificació, les quotes fiscals fixades a la Llei Reguladora de les Hisendes Locals, que s'apliquen als vehicles de tracció mecànica, es veuran incrementades amb el coeficient de l'**1,5495**. Actualment aquest coeficient és de l'1,5, això suposa un increment del 3,1 % corresponent a la variació interanual de l'IPC.

Modificació d'altres Ordenances

Amb els vots favorables de l'equip de Govern (PSOE –UM) i l'abstenció dels regidors del grup Popular, el ple de l'ajuntament va acordar, a la mateixa sessió, la modificació de les següents ordenances:

Ordenança fiscal de la taxa sobre la utilització de les instal·lacions esportives.

Es modifiquen alguns preus d'ús de les instal·lacions esportives i les quotes d'alguns cursos que organitza l'Ajuntament. Per la complexitat d'aquesta ordenança, les persones interessades poden consultar-la a les oficines de la Casa de la Vila.

Ordenança reguladora de la taxa sobre la utilització privativa de dependències a edificis municipals.

Es modifica la taxa per la qual s'estableix el preu per l'ús de les dependències municipals, que queda fixat per cursos o semblants en un preu de 5 € l'hora.

Ampliació dels cementeris d'Algaida i Randa

L'ampliació dels tres cementeris del municipi és un objectiu que s'ha proposat aquest Ajuntament. Actualment, s'han iniciat els estudis previs per a l'ampliació dels cementeris d'Algaida i Randa, però es fa necessari conèixer la demanda d'unitats d'enterrament i els tipus d'unitats, capelles, nínxols, tombes o columbaris per poder fer el projecte definitiu i definir el cost de les unitats.

Amb aquesta finalitat, s'ha obert un termini per fer les sol·licituds d'unitats d'enterrament que acaba el 31 de desembre. Durant aquest període, les persones interessades podran emplenar les instàncies a les oficines de la Casa de la Vila. Una vegada acabat aquest termini, es podrà saber de manera aproximada el nombre d'unitats d'enterrament per poder-ne redactar el projecte definitiu.

Recaptació municipal

Des del 15 d'octubre al 15 de desembre s'ha obert el període de cobrament voluntari dels impostos municipals: Impost d'Activitats Econòmiques (IAE), Impost sobre Béns Immobles d'urbana i rústica (IBI), guals permanents i vedats de caça.

Presentació del llibre *La flora del terme municipal d'Algaida*

Dins el programa de la Fira, el passat 16 d'octubre, es va presentar a l'auditori del casal Pere Capellà el llibre *La Flora del terme municipal d'Algaida: distribució en quadrícules de 5 x 5 km*, l'autor del qual és el biòleg i professor de la UIB Llorenç Gil Vives. Aquest treball fou guardonat l'any 2003 amb la Rosa d'Or de la Pau al Premi Castellitx d'Investigació.

La presentació fou a càrrec del professor titular de Botànica de la UIB, Lleonard Llorens Garcia.

Aquest llibre ha estat editat per l'Ajuntament d'Algaida dins la col·lecció Panoràmica. La Iniciativa Comunitària Leader +, Mallorca Rural, n'ha finançat íntegrament l'edició.

Sa Fira 2004

L'Ajuntament d'Algaida vol agrair la col·laboració de entitats, associacions, comerços, ramaderies, explotacions agràries i propietaris d'animals que col·laboraren o participaren en la realització de la Fira. A tots, el nostre agraïment.

El dia de la fira, el Club Esportiu Algaida va instal·lar un estand a l'Espai Algaida on es mostraven les noves camisetes, es podien adquirir els abonaments i es presentava el projecte d'esponsorització de les tanques publicitàries del camp de futbol. Des d'aquí, l'equip directiu vol agrair el suport de tots els socis i simpatitzants que han col·laborat amb el club.

1a Regional

Després d'un inici de temporada força irregular, pareix que l'equip de Tomeu Fullana ha agafat una línia ascendent, tant de joc com de resultats. Tan sols ha perdut un partit, el primer, amb un escandalós 0 a 5. A partir d'aquí, la millora en el joc col·lectiu ha estat evident i ha estat el factor determinant per obtenir aquests bons resultats.

Destacam també que no ha perdut cap partit fora del nostre camp, que era un dels comptes pendents en la recent història de l'Algaida.

A partir d'aquests bons resultats s'ha vist un canvi d'actitud en l'afició; a principi de temporada es notava un cert desànim, però ara hi ha un ambient més positiu. El vestidor també s'ha contagiats d'aquest esperit positiu i se'l veu amb moltes ganes de fer gaudir de bon joc i victòries a l'afició.

A partir d'ara els partits es tornen a jugar els diumenges horabaixa, com havia estat sempre.

Femení

Les nines de Joan Nicolau i Pep Prieto no aixequen el cap. Encara no han sumat cap victòria i van situades al darrer lloc de la taula classificatòria. Podem assegurar que als darrers partits s'ha notat una certa millora però encara no s'ha reflectit en els resultats. El potencial físic i l'experiència de les jugadores dels equips contraris són suficients per decantar els partits. Esperam que d'aquí a Nadal puguem haver puntuat i tenir esperances de poder mantenir la categoria.

Futbol Base

Començada la competició de totes les categories del futbol base del C.E. Algaida, podem fer un balanç no gaire positiu. Els juvenils només han guanyat un partit, però s'ha vist que és un equip lluitador i han perdut per poc marge de diferència. Esperam que la mà de Rafel Oliver faci remuntar aquest jove equip.

Els cadets, entrenats per Franco Rizzi, van darrers i tampoc han guanyat cap partit. Serà un any difícil per a aquest equip, però confiam amb la professionalitat de l'entrenador veneçolà.

Els més petits, com cada any, són més irregulars en resultats. Els alevins són els que més victòries han aconseguit, però com passava l'han passat, aquests bons resultats no estan acompanyats d'un bon comportament per part dels jugadors. És un grup conflictiu que necessitarà prendre mesures si aquest aspecte no millora.

Voleibol

Intractables. Aquest és l'adjectiu que defineix l'inici de temporada de les nines del Drac Hotels C. V. Algaida, entrenades per Adrian Fiorenza. Han guanyat els quatre partits que han disputat de manera contundent, tan sols han perdut un set. Això fa que encapçalin en solitari la taula de classificació de la lliga FEV. Si segueixen amb aquesta línia no seria d'estranyar que pujassin a la màxima categoria nacional, cosa extraordinària per a un poble tan humil (esportivament parlant) com és Algaida. Us aconsellam que, si encara no heu anat al pavelló a veure aquest equip, hi aneu perquè segur que gaudireu d'un bon espectacle.

Resultats 1a Regional

CE Algaida - Murense 1-1
Atl. Peguera - CE Algaida 0-1
CE Algaida - Portocristo 2-1
Constància - CE Algaida 0-3

Resultats Voleibol lliga FEV

Drac Hotels CVAlgaida - Adecor Córdoba 3-1
Sagrat Cor Sarrià - Drac Hotels CV Algaida 0-3
Drac Hotels CV Algaida - Univ. de Almeria 3-0
Giuseppe Elche - Drac Hotels CV Algaida 0-3

La finestra d'Algaida Solidari vol ser una nova secció, no necessàriament fixa cada mes, sinó des d'on hi guaitarem quan trobem informació interessant. Té dues finalitats principals. En primer lloc, informar tots els algaidins i totes les algaidines, especialment els nostres associats, de les nostres activitats. I en segon, intentar atreure més gent i incrementar el número de socis, ja que la seva aportació anual fixa és la que ens permet planificar nous projectes de col·laboració solidària.

Per cert, esperam els fulletons que repartirem el dia de la Fira, amb les dades dels nous socis.

A la Fira d'Algaida, celebrada el passat 16 d'octubre, dins la Mostra de comerç just i iniciatives de cooperació, l'associació Algaida Solidari va participar amb un expositor on hi havia informació sobre les activitats realitzades i els projectes futurs.

Mitjançant un atractiu fulletó (imprès, dissenyat i il·lustrat a la nova i única impremta algaidina) que es va repartir a les nombroses persones que s'acostaren a la taula, es convidava la gent a inscriure's com a sòcia de l'entitat, ja que aquesta és una de les maneres de participar i col·laborar activament en les tasques solidàries de l'associació.

Fira d'Algaida 2004

es saig

Fotografies de
Jerònia Pou

Espai Algaida 2004

Margalida Ramis Palou

sa madona de Binicomprat

Vàrem trobar Madó Margalida mig con-dormida mirant el televisor. Ens va comentar que no mirava res en concret perquè, com sempre, no hi fan res de bo i l'apagà a l'instant. També hi havia en Pep, el seu germà que viu amb ella des que es va quedar vídua.

Com sempre Sa Madona ens va rebre calorosament i ens oferí tot d'una qualque cosa per menjar. Nosaltres diguérem que no, però ella molt amable insistí i fins que no tinguérem damunt la taula quatre coses per picar i beure no va quedar ben satisfeta.

D'aquesta manera començarem l'entrevista durant la qual hi va ésser present també en Pep, que va contribuir en qualque moment reafirmant els bons records de na Margalida.

Nom i malnom

Margalida Ramis Palou, em diuen "Sa Madona de Binicomprat" això des de l'any 40, quan em vaig casar amb un algaidí en Jaume al cel sia. A Pòrtol, on vaig néixer, em deien i em recorden com na Margalida "de Can Gil".

Què ens podeu contar de la vostra infància... (jocs, algun mestre)

Ai que ha plogut de llavors ençà! El meu capet ja no em dóna per molt, però record molt bé ca les monges: era l'escola pública de Pòrtol i de més grandeta vaig anar a l'escola francesa del Pont d'Inca. Jugàvem sempre al pati a estirar corda.

Record també sor Magdalena Pons, que

era de Petra, tenia una gran veu (sempre cantava) i era molt guapa. Ens va ensenyar moltes coses i sobretot cançons infantils d'aquell temps (encara que jo, he d'afegir que mai no en vaig saber molt).

Joventut

De joveneta m'agradava molt fer comèdia i record molt bé quan vaig representar *Juana de Arco*. Jo era na Joana, sempre em posava molt nerviosa i en una ocasió no poguérem acabar la representació de tant que va ploure. Amb en Pep també representarem l'obra de Pere Capellà, *L'amo de son Magraner*; i ell fou l'actor principal (ell era quatre anys mes joenet que jo).

Diversions

En aquell temps no hi havia gaire coses per fer, a l'estiu jugava amb les quatre amigues, cantàvem, passejàvem pel poble i anàvem molt a missa (això sobretot). A l'hivern no solíem sortir gaire. Mon pare no volia que anés al "cine mut", no fos cosa que ... (na Margalida riu com a mig empegueïda) ... hi anaven els homes al cine ...

Com a cosa extraordinària cada any per Nadal i Pasqua tots els germans, amb els nostres pares, anàvem a Ciutat. Per Nadal anàvem al Líric o al Teatre Principal, també al "Circo Balear" a veure les títeres.

Feines o ocupacions

A ca nostra tenien una matança, de les més importants de Marratxí i sempre he fet de matancera. Durant l'hivern, era la meva major ocupació i a l'estiu feia de cosidora,

se me donava molt bé brodar. Després, a Binicomprat, sempre vaig fer molta feina a les cases, al camp i amb els animals.

On era l'escola?

Jo anava Pòrtol, a ca les monges, com he dit. Llavors era un local molt gros que potser estava a uns 10 metres de plaça.

Invent o avançament més important per a la Humanitat

Vaja quina pregunta! No t'ho sé dir... Per ventura, l'avió?

Invent o avançament per a vós

Em vaig alegrar molt quan vàrem començar a tenir electricitat a Binicomprat.

Persona o personatge actual o històric que sigui més positiu per a la humanitat

La Mare Teresa de Calcuta. Ella ho va donar tot per als més pobres i desvalguts.

Persona o personatge actual o històric que admireu

El Papa Joan XXIII fou un gran home.

El fet més important dins la vostra vida

Matar un bou (i aquí vam esclatar a riure). Sí, sí. De tots els homes que hi havia per Binicomprat cap fou capaç de matar-lo i fer-li la pell.

(Sa Madona també no s'aturava de riure) Ara fora bromes: crec que per a mi va ser molt important el naixement dels meus fills.

Amb el temps, digueu-nos una cosa que hagueu millorat

A mesura que passa el temps poca cosa hi ha que millori, ja fa molts d'anys que trobo que els defectes s'incrementen.

... i una cosa que hagueu empitjorat

La sordesa, sempre he tingut problemes

d'oïda i de cada vegada més. Ara que, n'hi ha que també em diuen que sé fer el sord ... (i torna a riure).

Per qui, històric o actual, posaríeu la mà al foc

Pels més dèbils, per un nin.

Amb qui, històric o actual, no aniríeu fins al cantó

Amb qualsevol que no sigui honest o només miri pels seus interessos.

Un defecte vostre

En tinc molts, però el més destriable és que som un "nirvi". Per exemple, quan dinam o sopam, no puc estar ni 5 minuts de tira asseguda i, si ho faig, la cadira sempre està inclinada (però ens diu que no ha caigut mai).

Una virtut

Això és mal de dir d'un mateix ... (en Pep l'ajuda). Potser sempre estic massa preocupada o pendent de la resta.

Una il·lusió

Que tothom s'estimi.

Una queixa

La salut, concretament els meus ulls de poll (es posa a riure).

Una preocupació

Les guerres i els dolents

Un consell

Per als joves d'avui en dia, que retrobin els valors perduts ... I que es casin i tinguin fills.

Un racó d'Algaida que us agradi

La capella Fonda de l'església d'Algaida.

Un racó d'Algaida que no us agradi

El cementeri

Una raó per viure a Algaida

La família. En aquests moments la tenc tota aquí i, des que hi visc, sempre m'han tractat molt bé els algaidins.

Un defecte dels algaidins

N'hi ha que xerren massa i, de vegades, malament dels altres.

Triau-ne una de tres:

a) Aigua, vi o pinya

- Pinya.

b) Premsa, ràdio o televisió

- Televisió (per dormir).

c) Madrid, Barça o el Mallorca

- No vull triar, m'agraden tots els equips i al mateix temps cap (en Pep és del Madrid, però no pressiona).

d) Blanc, negre o colorins

- Tots els colors m'agraden.

Com arreglaríeu el problema del trànsit dins Algaida?

Això es mal de fer amb la gran quantitat de cotxes que hi ha. Almanco, la gent a plaça hi hauria d'anar a peu.

Aturada de l'autobús

Ui! Fa molt de temps que no vaig amb autobús, però el més normal seria que la aturada fos a plaça, com antigament, devora el bar.

El renou d'Algaida

La joventut fa renou, el nostre carrer no té molt de trànsit, però les motos fan massa "estruendo".

Aigua

No sempre plou quan s'ha de menester. Però, enguany no ens podem queixar. De tota manera, se'n tuda molta.

Els immigrants

Són un problema social; però, si es queden a ca seva, pateixen molta fam.

Violència domèstica

... és molt lleig. Tant per a la dona com per a l'home.

Accidents de trànsit

N'hi ha massa. Es fa massa via i l'important es arribar.

Família

Ha de seguir sempre unida.

A qui us agradaria que féssim aquestes preguntes el mes que ve??

A en Joan Balaguer, l'expresident de la tercera edat.

Per acabar ens heu de fer una glosa

... ara sí que em demanau massa, fa un parell d'anys us n'hauria fetes moltes, però a la meva edat...

Moltíssimes gràcies, Margalida

**Miquel Rafel Molleta
i Margalida Tomàs Fornereta**

Memorial Climent Picornell

Avui mateix, el Govern de les Illes Balears, a través de la Conselleria de Medi Ambient, ha fet pública la convocatòria del 1r concurs de fotografia de natura "Memorial Climent Picornell", amb la col·laboració també de l'Ajuntament de Sant Joan. Aquesta notícia ens serveix d'excusa per recordar l'èxit que tengueren les dues activitats que organitzarem el mes passat com a homenatge al desaparegut fotògraf santjoaner. Tots els assistents, que fórem molts, quedarem admirats de la qualitat tant de les fotografies exposades com de les diapositives projectades. No hi ha dubte que aquest concurs fa justícia a una persona que ha deixat empremta personal dins el camp de la fotografia naturalista. I aprofitam per agrair una vegada més la col·laboració de Climent Picornell, geògraf i cosí del fotògraf, gràcies al qual poguérem dur a terme aquestes activitats.

I, posats a manifestar agraïments, hem de mencionar també n'Arnau Amer, que s'oferí per fer de guia de l'excursió del mes passat, al pas de l'Escaleta d'Alaró, diumenge dia 24 d'octubre, un dia en què, per raons diverses, no teníem guia "autòcton". Per cert, ens consta que el guia no tengué la culpa de la calorada que va fer.

Activitats previstes

Fins a Nadal tenim previstes celebrar dues excursions:

Diumenge dia 28 de novembre

Pujada al cim d'en Galileu pel camí de Nevaters de les Voltes d'en Galileu, un dels camins restaurats pel Consell Insular de Mallorca. Comença a la carretera de Lluc a Escorca, vora l'alzina dels Set Cimals, on deixarem els cotxes, i acaba a la casa de neu i el porxo dels nevaters. D'aquí, es puja al cim en un breu període de temps. La tornada serà pel mateix camí. La sortida serà de la plaça a les 9 h en cotxes particulars.

Diumenge dia 12 de desembre

Anirem des **de Valldemossa a les cases de Son Gallard**, situades a la carretera de Deià, passant pel pla del Pouet i el mirador de les Puntetes. La sortida serà, com sempre, de la plaça a les 9 h en cotxes particulars.

Novetats

A continuació us oferim una selecció de les novetats que darrerament s'han incorporat al fons de la biblioteca municipal.

Filosofia i religió

FULLANA, P.; RAMIS, A. *Societat rural i religió...*
FRANCESC D' ASSÍS. *El càntic de els criatures.*
LLULL, R. *Llibre de virtuts e de pecats.*
LLULL, R. *Lògica nova.*
SARAMAGO, J. *Assaig sobre la lucidesa.*
YOUN, Emil Son. *Confuncio*

Ciències socials

CHOMSKY, N. *Hegemonia o supervivencia.*
FERRER, A. *Federalisme i romanticisme.*
GIDDENS, A. *El nou progressisme: praxi política...*
JANER MANILA, G. *Sexe i cultura a Mallorca: el cançoner.*
JULIÀ I MAIMÓ, M. *El vestit de pagès a Mallorca.*
MOLINO, C. *Taller de monitor en actividades deportivas.*
MUSSONS, J. *El barça vist per dins.*
PANIKKAR, R. *Pau i interculturalitat.*
POLMAN, L. *De brazos cruzados.*
PUIG SALELLAS, J.M. *Catalunya: la penúltima cruïlla.*
SALAM PAX. *Quadern de Bagdad.*
SOROS, G. *La bombolla de la supremacia americana.*
TORO, S. *Espanyols tots.*

Infantil i juvenil

ARÀNEGA, M. *Històries per explicar abans d'anar a dormir.*
ARNAL, X. *L'arc de la lluna.*
CARDONA, A. *Sa donzella, s'erioç, sa cadenera.*
DENOÛ, V. *En Teo al parc natural.*
DUMAS, A. *Los tres mosqueteros.*
FIGUERES, N. *Les trenes de l'avi.*
GLIORI, D. *Segur que creixerà?*
JONAS, A. *Pell d'ase.*
PARÈS, E. *Na Maria Remuguetes i altres contes.*
PRATS, J. *Els patins de Sebastià.*
PRATS, J. *Contes terrorífics de fantasmes.*
ROWLING, J. K. *Harry Potter i l'ordre del Fènix.*
SEBASTIÁN, A. *El capità Calabrot.*
STEVENSON, R.L. *El lladre de cossos i altres contes.*
WILDE, O. *El gegant egoista i altres contes.*

Literatura

ALBERONI, F. *L'esperança.*
ALCOVER, A.M. *Obres completes.*
ARGEMÍ, J.M. *Els camins imaginaris.*
BENEDETTI, M. *La tregua.*
BENET I JORNET, J.M. *L'habitació del nen.*
BOËTIUS, H. *El fènix de cendra.*
BROWN, D. *El codi Da Vinci.*
BUCAY, J. *Escolta 'm.*
CAPELLÀ, P. *Obres completes (Volum I).*
CHRISTIE, A. *Un cadáver en la biblioteca.*
COSTA I LLOBERA, M. *Poesies 1885.*
ESCAMILLA, D. *La conya nostra.*
ESPINÀS, J.M. *A peu per Andalusia.*
FOGWILL, R.E. *Urbana.*
FOIS, M. *Sempre caro.*
FOLLET, K. *Alt risc.*
GARCÍA MÁRQUEZ, G. *El coronel no tiene quien le escriba.*
GAVALDÀ, L. *Treballs de camp.*
GRANDES, A. *Castillos de cartón.*
GUEDI, D. *El metro del mundo.*
GUILLAMON, F.M. *La ciutat trista.*
HAEFS, G. *Troya.*
JAMAL, S. *Lluny de l'horitzó perfumat.*
JANER MANILA, G. *La dama de les boires.*
LOPES, B. *Cinquinho.*
LOPERENA, J.M. *La casa del fanalet vermell.*
LOZANO, J. *El mut de la campana.*
MALARKEY, T. *Una màgia molt clara.*
MAÑAS, J.A. *Historias del Kronen.*
MARTÍ I POL, M. *Antologia poètica.*
MAS, A. *A cops de paràbola.*
MIRÓ, A. *Les dues cares de la lluna.*
MONSÓ, I. *Marxem, papà. Aquí no ens hi volen.*
MORET, X. *El català en la terra del foc.*
PALLARÉS, V. *Les urpes del llop.*
PIQUER, E. *No sóc obsesiva.*
PUIGPELAT, F. *Roger de Flor, el lleó de Costantinoble.*
SASTRE I LLODRÀ, M. *Això era un caiman.*
SASTRE I LLODRÀ, M. *Els tres amics.*
SASTRE I LLODRÀ, M. *Good morning, Hellas!*

Xarxa
de Biblioteques
de Mallorca

Consell de Mallorca
Àrea de Cultura i Joventut
C/Gran Via, 100 - 06100 BUNYOL (Mallorca)

AJUNTAMENT D'ALGAIDA

Biografies

MANENT, A. *Fèlix Millet i Maristany*.
 MOLL, FRANCESC DE B. *Obres completes I*.
 RADIGALES, J. *Victòria dels Àngels*.
 JUAN, M. *Marta Ferrussola*.

Ciència

BUJOSA, F.; MARCH, J. *La Farmàcia a les Illes Balears*.
 CANYELLES, X. *Insectes de les Illes Balears*.
 GALENO. *Sobre la localización de las enfermedades*.

Història

MAS QUETGLAS, J. *Els mallorquins de Franco*.
 PAUSANIAS. *Descripción de Grecia*.

DVD

ALLEN, W. *September*.
 ALLEN, W. *Bananas*.
 ALLEN, W. *Comedia sexual de una noche de verano*.
 ALLEN, W. *Acordes & desacuerdos*.
 BOLLAIN, I. *Te doy mis ojos*.
 COLUMBUS, C. *Harry Potter i la cambra secreta*.
 HUSTON, J. *El honor de los Prizzi*.
 KUBRIK, S. *Eyes wide shut*.
 MENDES, Sam. *Camino de perdición*.
 MENEM, J. *La pelota vasca. La piel contra la piedra*.
 MERCERO, A. *Planta 4ª*.
 STONE, O. *JFK. Caso abierto*.
 STONE, O. *Nixon*.
 TORNATORE, G. *Cinema Paradiso*.
 ZWICK, E. *El último samurai*.

Horari

De dimarts a divendres, de 16.30 a 20.00 h.
 Dissabtes, de 10.00 a 13.00 h.

Incorporació de nous cossiers i una dama

Els Cossiers d'Algaida convidam els algaidins i algaidines que vulguin formar part del grup.

Les persones que hi estiguin interessades han de formalitzar un full d'inscripció que trobareu a les Oficines de la Casa de la Vila i a la Biblioteca Municipal-Punt d'Informació Juvenil.

Requisits

Jove d'Algaida major d'edat.

Es precisen

9 cossiers i 1 dama. Si se n'inscriuen més es triaran els 10 aspirants mitjançant un sistema de sac i sort.

Llocs d'inscripció

Matins: Oficines Municipals de la Casa de la Vila.

Horabaixes: Biblioteca Municipal-Punt d'Informació Juvenil.

Termini d'inscripció

De dia 1 a dia 31 de desembre de 2004.

Altes informacions

En el cas d'haver-hi més persones inscrites de les que es precisen, es durà a terme a la Casa de la Vila un sorteig dissabte dia 8 de gener de 2005 a les 12.00 hores.

Davant sant Honorat s'iniciaran els assajos. S'assajarà un pic per setmana.

Confecció de nous vestits

El passat mes d'octubre els Cossiers d'Algaida ens reunírem amb el Batle, Jaume Jaume, i el Regidor de Cultura, Francesc Miralles. El tema principal que tractàrem fou la necessitat de renovar els vestits dels cossiers, la dama i el dimoni. Els Cossiers ens comprometérem a elaborar un pressupost i l'Ajuntament ens informà que assumiria la totalitat del cost de la confecció dels vestits.

El planeta més antic que coneixem

Fa un temps vàrem dir que una estrella és un globus enorme d'hidrogen gasós que crema contínuament gràcies a les reaccions nuclears que es produeixen al seu nucli. Només la gran gravetat que té cada estrella d'aquestes la mantén formant una bolla i evita que exploti. La vida d'una estrella depèn de la seva grandària, ja que si és petita, el seu "combustible" va cremant lentament i dura molts d'anys, però, si és molt grossa, es consumirà ràpidament (el nostre Sol per exemple, ja té la meitat d'anys complets... però encara viurà 5000 milions d'anys més! Tranquils!).

La "mort" de les estrelles també depèn de la mida: si és tan gran com el nostre Sol o més petita, en complir tres quarts de la seva vida, es comença a inflar i tornar molt

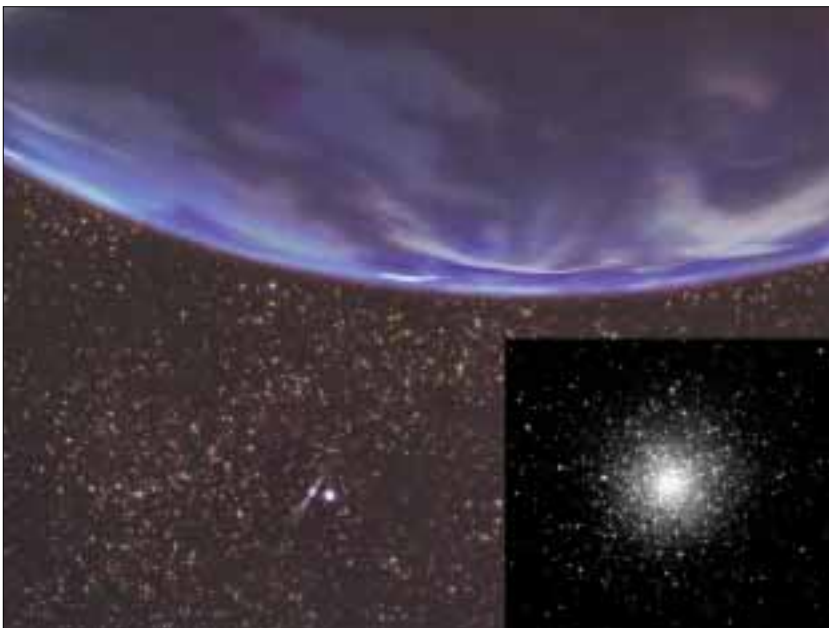
vermella, fet que fa cremar i absorbir els planetes que li orbitin més a prop (la Terra podria ser un d'aquests en el cas del nostre Sol... quina por!). I, quan "mor", es desinfla i deixa un núvol de pols que l'envolta. Queda transformada en una *nana blanca*, que vendria a ser el seu "esquelet" (és molt petita, bastant més que durant la seva vida i brilla molt poc). Però, si l'estrella és bastant més grossa que el Sol, en el moment en que s'infla es produeix una reacció al seu nucli que la fa explotar; aquest fenomen té el nom de *supernova*. Aquesta explosió pot desembocar en:

- Una *estrella de neutrons*, que es formaria quan la matèria que explota es junta altra vegada i es col·lapsa en l'estat més sòlid possible. Aquestes estrelles són tan denses que, si n'agafàssim un trosset i en féssim clips, cada clip pesaria quasi un milió de tones.

- Un *púlsar*, que seria una estrella de neutrons que fa voltes, amb dos raigs de llum que li surten, pareix un far que fa senyals. La rotació fa que tengui una gran gravetat.

- Un *forat negre*, que forma una regió d'enorme atracció gravitatòria; ho xucla tot, ni la llum pot escapar-se!

Simulació del planeta descobert amb el púlsar i la nana blanca al fons. Abaix a la dreta es mostra un exemple de cúmulo globular.

Ara, m'agradaria deixar clar que solem veure les estrelles unes separades de les altres, totes soles, però hi ha excepcions, ja que també existeixen dues estrelles girant sobre un eix comú, que sol estar entre les dues (a vegades també n'hi pot haver 3 o més). Aquestes s'anomenen *estrelles binàries*. Totes les estrelles s'engloben formant les galàxies, com ja vàrem dir un dia, però també se les pot observar "construint" altres sistemes estel·lars, com poden ser els *cúmul globulars*. Aquests estan més desorganitzats i solen ser arrodonits, no plans com són les galàxies.

Un descobriment curiós que vaig llegir tractava que, molt abans que existís el nostre Sol i relativament poc temps després de la creació de l'Univers sencer, un planeta gasós similar al nostre Júpiter (encara que és més del doble de gran que aquest) es va formar al voltant d'una estrella també pareguda a la nostra. Ara, quasi 13 mil milions d'anys després, el telescopi espacial Hubble ha pogut mesurar exactament la massa d'aquest planeta, el més allunyat i vell que es coneix d'entre els més de 120 ja descoberts.

Aquest nou "Júpiter" extrasolar ha tengut una història una mica complicada, ja que va ser expulsat del seu lloc de naixement fins a la ubicació actual, molt allunyada, on es troba atret per l'estirada de gravetat de dues estrelles molt curioses, el *púlsar PSR B1620-26* i una *nana blanca*, a les quals els fa una volta (una òrbita) una ve-

gada cada segle, molt pròxim a l'atapeït nucli del *cúmul globular M 4* (de la constel·lació Scorpius), situat a 5600 anys llum de distància; és a dir, la llum tarda 5600 anys a arribar-hi, o veim aquelles estrelles tal i com eren fa 5600 anys, que és el mateix.

La història del descobriment d'aquest planeta va començar al 1988, quan al cúmul globular M 4 es va descobrir el púlsar abans citat. És una estrella de neutrons que gira unes 100 vegades cada segon i emet pulsos de ràdio regulars cap a la Terra (com si fos un far com ja hem dit). Quan varen investigar-lo, descobriren que per mor del seu efecte gravitatori, contenia una nana blanca girant conjuntament amb ell, com una *estrella binària*. Es va poder comprovar que ambdues estrelles es movien l'una entorn de l'altra unes dues vegades cada any. I, finalment un temps després, els astrònoms notaren altres noves irregularitats en el púlsar, les quals pareixien implicar l'existència d'un tercer objecte, el qual suposaren que era un planeta pel poc efecte orbital que aquest creava. Aquest era un exemple que em va agradar molt i, com que posa a la pràctica alguns termes que hem explicat abans, doncs ja tenim feta la classe d'avui!

Per acabar, he d'agrair-vos que hagueu arribat i "aguantat" fins aquí, aquesta explicació teòrica de les estrelles. Un poc pesada ho ha estat (fins i tot per jo), però ara ja sabeu que l'Univers és més complex del que pensàveu i amaga infinitat de secrets i perills...

Activitats realitzades durant el mes d'octubre de 2004

Exposició itinerant de Pere Capellà a Capdepera, Artà i Algaida

Es va inaugurar l'exposició sobre la vida i l'obra de Pere Capellà a Capdepera i a Artà. En el marc dels actes programats per la Fira d'Algaida, es va poder tornar visitar l'exposició el passat 16 d'octubre al pati de l'auditori del Casal Pere Capellà.

Presentació de les Obres completes de Pere Capellà a l'Espai Mallorca de Barcelona

El passat dijous 21 d'octubre es va realitzar la presentació del *Primer volum de les Obres Completes de Pere Capellà i Roca*, a càrrec de l'autora de l'estudi introductorí Maria Magdalena Alomar i de Biel Oliver "Majoral" a la sala d'actes de l'Espai Mallorca de Barcelona. El mateix dia es va inaugurar l'exposició dedicada a Pere Capellà.

Cal destacar l'assistència d'un nombrós grup de joves algaidins residents a Barcelona.

Inici del cicle de conferències

El passat divendres 15 d'octubre es va iniciar el cicle de conferències *Pere Capellà: context, vida i obra*. Respecte a l'ordre de conferències, cal dir que se'n va haver de realitzar un ajust, a causa de la disponibilitat dels conferenciants.

Es confirma que la Universitat de les Illes Balears ha atorgat 2 crèdits de lliure configuració per als estudiants de la UIB i la Conselleria d'Educació ha atorgat 2 crèdits de formació per al professorat.

El nombre de matriculats és de 51.

Capellà

Activitats que es duran a terme durant el més de novembre

Cicle de conferències

Divendres, 5 de novembre a les 20 hores
Comèdies de pagesos i ciutadans. Una lectura marxista del teatre de Pere Capellà.
Gabriel JANER MANILA.

Catedràtic del Departament de Ciències de l'Educació

Divendres, 12 de novembre a les 20 hores
Guerra Civil i repressió: el cas de Pere Capellà.

Josep MASSOT I MUNTANER.

Historiador

Divendres, 19 de novembre a les 20 hores
La República i la Guerra Civil des de la perspectiva dels vençuts. L'epistolari de Pere Capellà.

Pilar ARNAU SEGARRA.

Filòloga

Divendres, 26 de novembre a les 20 hores
La postguerra a Mallorca: carestia, estraperlo i silenci.

David GINARD FÉRON.

Historiador

Visita de l'exposició

Del 10 al 22 de novembre a Selva.

AJUNTAMENT D'ALGAIDA

Estimats amics, aquests mesos hem de demanar-vos disculpes ja que no ens ha estat possible localitzar la nostra víctima a temps, potser teniu raó si pensau que hem badat, però les circumstàncies també ens han perjudicat. En fi, intentarem compensar-vos o almenys entretenir-vos una mica amb un resum de les respostes més repetides i les més originals. Endinsem-nos idò en el bagul dels records!!

Darrer llibre que has llegit? Recomana'n un que t'hagi agradat.

En aquesta pregunta hi ha de tot, des de biografies dels artistes preferits com la de Pink Floyd o Johan Cruyff, com altres que es decanten per Bécquer o Martí i Pol, i fins i tot les roses han estat protagonistes, per exemple en *El nombre de la rosa* i *Rosas negres*.

Darrer CD que has comprat? Recomana'n un.

El comentari més repetit aquesta vegada és: "Ufff... és que no en compr molts... més bé som un poc pirata!!" I, certament, nosaltres que hem xerrat amb cada una de les nostres víctimes creiem que moltes d'elles han volgut dissimular la seva pirateria, és a dir, la cosa per darrera encara va a pitjor!

Darrera pel·lícula que has vist? Quina t'ha agradat més?

Ufff... aquí hi ha un cacau impressionant també. Imaginau-vos ajuntar romàntiques, d'aventures, clàssics, documentals, terror,... quin batut que ens quedaria!!

Programa de televisió preferit?

Encapçala el rànquing l'humor, amb el programa *Una altra cosa* d'Andreu Buenafuente. Però n'hi ha d'altres radicals

que són monotemàtics, feis memòria i endevinau qui... la víctima de qui parlem, admet que s'adorm si no mira un programa d'esport! Ja sabeu qui és? Evidentment, en Mateu Pollo!!

Quina era la sèrie de dibuixos animats que t'agradava més?

Aquí alguns dels entrevistats coincideixen en *Bola de Drac*, altres de més grandets es decanten per *Mazinger Z*; però el més interessant, des del nostre punt de vista, és clar, és la "candidesa" de na Cati Xaleta amb *Candy Candy*!! Per cert, fou un cop dur d'encaixar per a en "Collet"! Però ànims, la vida continua!!

Quin tema actual et preocupa més?

Generalitzant, el tema guerra-política és el més preocupant. Més concretament, el conflicte d'Iraq, seguit de la violència de gènere i altres clàssics com la fam, pobresa...

Quin moment històric t'hauria agradat viure? Per què?

L'atracció de l'elegància del vestits tan estufats i tot l'entorn enigmàtic que envoltava aquella època, han fet coincidir na Laura "Mindona" i na "Nena". Esperam que algun dia puguin fer realitat una de les seves il·lusions i lluir un vestit d'aquests...

Persona o personatges que admiris? Per què?

Aquí la majoria de gent va citar qualitats, ideals, valors o personatges famosos, i poca gent es va centrar en persones properes; per això, entre totes les respostes, volem destacar la de n'Aina de "s'Hostal", que anomenà al seu pare i a Don Toni, com a models a seguir.

Un animal.

Les pròpies mascotes són les més

apreciades, però han sortit tot tipus d'animals: cavalls, papallones, elefants, óssos polars, dragons i fins i tot coales! Encara que l'excepció aquesta vegada va ser na Marga Maya, que ens digué que no li agraden els animals de cap tipus, fins i tot ens confessà que li fan por!!

Una mania.

La mare de totes les manies dels nostres entrevistats és la de mossegar-se les ungles; encara que volem destacar en Toni Suredí com a rei de les manies estranyes, com per exemple, la de vomitar abans de cada partit de futbol... encara "flipam" nosaltres amb aquesta...

Un defecte.

La gran majoria pequen de pererosos, encara que ens hem fixat en un altre defecte curiós, que va dir en Biel "de Marina", el de no acabar mai la son. I cal dir que no és l'únic que peca d'això, perquè entre nosaltres mateixos i segur que entre els entrevistats i, fins i tot entre els lectors, molts tenim aquest "problema"...

Una virtut.

Cal dir que si trobàssim una persona que recollís les virtuts de la simpatia, tolerància, optimisme, gran valor de l'amistat, constància, sinceritat,... trobaríem un gran tresor: resultat de la millor part de cada un dels nostres entrevistats.

No podries estar un dia sense...

Un dia sense les respostes d'en Pere "Mindona" no seria del tot divertit. Ens va donar quatre respostes i si una era graciosa, l'altre ho era més! Per a ell és imprescindible en Menut, anar a l'excusat, pensar en alguna cosa en tot moment i el que més li agradaria és no poder estar ni un dia en

tota la seva vida sense dormir menys de 12 o 13 hores!!

Fes un pla per a diumenge horabaixa.

Aquí les víctimes no surten del mateix redol; anar a fer el cafetet després de dinar i més tard cinema, futbol o alguna vegada anar de marxa a Riu.

Una il·lusió.

Volem destacar-ne una que ja s'ha acomplert i ha duit molta felicitat; és la de na Cati "Xaleta" i la seva il·lusió era la de tenir l'infant. Enhorabona perquè tot ha anat molt bé! I molta sort per més endavant!

Una queixa.

"...Del que vulgui? ...Fa massa vent!!" no és inventat, per si no ho recordau, són paraules de na Nena. Estranyes? Sense sentit? ...Sí! Precisament per això, la volem recordar com a resposta més divertida, però sempre sense llevar importància a les queixes de trànsit, polítiques, etc.

Tria una de:

-Rossos/es o morenos/es.

8 de 10 prefereixen morenos/es. A 1 li és igual. I, finalment, na Laura "Mindona", que posats a triar,... Rossos!!!

-Carn o peix.

8 de 10 trien carn. 1 peix. I a na Nena tot li va bé, fins i tot verdures!

-Dutxa o bany.

7 dutxes i 3 banys. Encara que si no tenen temps, faran dutxa.

-Esport o bar.

4 són esportistes i 3 fan més bar. I els altres 3 són na Laura ("de dia esport, de nit bar"), en Biel ("esport dins el bar") i en Sánchez ("estar dins el bar i mirar esport").

-Barça o Madrid.

6 prefereixen el Barça, 2 el Madrid. Na Marga no en vol cap,i en Biel tria l'Atlètic de Bilbao.

-Circumval·lació o trànsit per dins el poble.

9 a 1: la resposta més contundent, circumval·lació. Fins a la darrera baula, tenia un 100% d'aficionats.

Travessaries el carrer:

-Per topar-te amb...

Brad Pitt, Charlize Theron, amb un àngel de la guarda, bons amics, Reyerta, Johan Cruyff,... N'hi ha per triar!!

-Per no topar-te amb...

Gent egoista, borda, traïdora, hipòcrita, antipàtica,... I personatges concrets com en Bush, n'Aznar i Blair o el cantant de *Simple Red...* o personatges inanimats com la mort!

Un racó d'Algaida que t'agradi.

Uns pel bonic paisatge i altres pels bons records. Varien des del Laberint, Punxuat, Marina, la Roca de la Verge Maria, el Carrer del Sol i el carreró de Can Blascos, el camí i el Torrent de La Pau, fins al quadrat de Sa Novella.

Un racó que no t'agradi.

Aquí la gran majoria tria el Punt Verd. Des d'aquí feim una crida a tothom per col·laborar a canviar aquesta situació.

Una raó per:

-Viure a Algaida...

El moviment sociocultural, la tranquil·litat i sobretot... la gent!!!

-No viure a Algaida...

Les xafarderies és el pitjor defecte que els nostres entrevistats veuen al nostre po-

ble... encara que alguns com en Toni Sánchez, consideren que no hi ha cap raó prou important per no viure-hi...

La gent d'Algaida és...

Una infinitat de bons adjectius!!! Encara que d'altres no tan bons com alcohòlica, xafardera,...

Fins quan fas comptes viure a ca teva?

Molts entrevistats es troben molt bé a casa seva i no pensen marxar... Això deu estar relacionat amb la peresa algaidina...

A continuació, hem reunit les novetats que incorporarem el mes passat per fer-vos en una idea. Però volem advertir-vos que en tenim més de preparades i aprofitam per demanar-vos també, que si se us acudeix alguna de nova, no dubteu a comunicar-nos-ho!!

Acaba o comença la frase:

-Quan surto de marxa un dissabte a vespre...

...m'enfilaria damunt una cadira.

Triar una de:

-Dolç o salat

-Diari o ràdio

-Blanc o negre

Si fossis:

- El president del Barça...

- El rector d'Algaida...

Lamentam una altra vegada no haver pogut xerrar amb na Maiolina, però esperam haver-vos entretingut una estoneta. Gràcies per la vostra fidelitat, esperam les vostres idees i fins al mes que ve!!

**Guillem Fiolet
M. Magdalena Molleta**

Publicació del llibre de la flora d'Algaida

Des del mateix moment que el treball fou guardonat amb la *Rosa d'Or de la Pau* al *Premi d'Investigació Castelletx 2003*, la publicació era inevitable: la seva vàlua i el seu interès així ho exigien. I aquest fet ja s'ha produït. Emmarcada dins els actes organitzats amb motiu de la celebració de la Fira d'Algaida 2004, el passat dia 16 d'octubre, va tenir lloc la presentació del llibre *La flora del terme municipal d'Algaida: distribució en quadrícules de 5 x 5 km*, publicat per l'Ajuntament d'Algaida dins la col·lecció Panoràmica, de la qual és el número 2.

El seu autor és **Llorenç Gil Vives**, biòleg, professor de la Universitat de les Illes Balears i col·laborador d'aquesta revista, on publica cada mes la secció *Flora d'Algaida*, la qual pot ser considerada com un complement i una ampliació de la temàtica del llibre.

Aquest, després d'una breu introducció en la qual l'autor explica quins són els principals objectius del text, conté un segon capítol amb una informació molt interessant sobre la situació geogràfica, la climatologia i la geologia del terme d'Algaida. A continuació, s'especifica quina ha estat la metodologia de treball investigadora, consistent a dividir pràcticament el terme d'Algaida en set quadrícules de 5 x 5 km per fer-ne "el catàleg florístic a partir de la determinació de totes les espècies vasculares que s'hi han trobat. S'han exclòs de l'estudi les espècies cultivades, tant als jardins particulars com als horts i conreus."

De cada varietat botànica localitzada s'ha recollit informació sobre el nom vulgar de l'espècie, l'hàbitat on la podem trobar, la forma vital, la corologia o àrees de distribució de la planta, la distribució a les

diferents illes, l'època de floració i si es troba amenaçada o no. Les dades s'han recollit en fitxes, una per a cada quadrícula d'1 x 1 km visitada. Posteriorment, s'han incorporat a una base de dades i s'han representat gràficament en quadrícules de 5 x 5 km.

El capítol 4 del llibre recull la fitxa de cada planta localitzada i, d'aquesta manera, constitueix el catàleg florístic d'Algaida. I el cinquè mostra la corologia de la flora, o el que és el mateix: dins quines quadrícules del terme municipal s'han localitzat les plantes.

El capítol sisè és el de les conclusions: així sabem que la flora d'Algaida està formada per 679 tàxons o varietats botàniques diferents, la qual cosa implica que "aproximadament un 41% de les espècies presents a les Balears (48% de les presents a Mallorca) es troben al terme municipal." Els resultats obtinguts són comparats amb els de Formentera, perquè aquesta illa té una extensió i una altitud semblants a les d'Algaida; la conclusió és que el nostre terme presenta una biodiversitat florística destacable. La zona del terme més rica en espècies diferents i endemismes és el massís de Randa. I, finalment, una cloenda positiva: segons els criteris proposats per la Unió Internacional per a la Conservació de la Natura "del total de la flora algaidina, el 85,1% són espècies no amenaçades, l'11,7% presenten un risc feble i el 3,2% restant són espècies de les quals no es disposa d'informació suficient".

El llibre acaba amb unes excel·lents fotografies d'una mostra de les plantes estudiades. En definitiva, un llibre molt i molt recomanable.

Una xerradeta amb...

...Quan feia primer de magisteri i ell tercer, jo ja venia a veure ballar els cossiers, i quan ell ja havia acabat la carrera, començarem a sortir seriosament i ja només venia a veure el de “ses banyes”, que es veu que em va atreure més que els altres. Ara, pareix que era ahir i ja fa deu anys que som casats.

Com t’hi trobes per Algaida? Pros i contres.

La veritat és que molt bé, contres pocs i pros molts. Jo pens que un que ha viscut sempre a Ciutat, o s’adapta totalment als costums d’un poble o no s’hi adapta gens ni mica. La gent d’Algaida és molt amable, molt agraïda i tenim un grup d’amics molt compenetrats. Això per a mi és molt important. Crec que estic més o manco integrada en la vida del poble. Amb les nines a les Escoles coneixes altres pares i mares que no tenies a l’abast; un poc de ball de bot et fa tractar amb una altra gent amb qui t’hi trobes bé, etc. De contra, l’únic exemple que puc posar és que a les set de l’horabaixa de l’hivern que s’acosta, no te’n vas a passejar ni de compres per Ciutat; has d’estar dins ca teva, però com que a mi m’agrada estar dins ca nostra amb les nines...

D’on sorgí aquest treball que presentares?

Quan estudiava cinquè de pedagogia, un professor em demanà com a cosa indispensable per aprovar l’assignatura, que fes un treball sobre un tema inèdit, que ningú hagués investigat. Per a mi fou més difícil trobar el tema que fer el treball en sí. Record que ho vaig comentar a ca Don Melcion Rosselló, que havia estat mestre de mon

pare i encara mantenen l’amistat. Ell em va donar la idea del treball quan em va mostrar el llibre d’actes de la Federació Escolar Balear, que va tenir amagat durant tota la dictadura. Acte seguit, ja vaig arrebregar totes les notícies que s’havien publicat als diaris, d’aquesta federació, des de l’any 1932 fins al 1936. Sobretot a Última Hora i El Dia, que eren més liberals que L’Almudaina i El Correo de Mallorca.

Quines activitats feia aquesta federació d’estudiants?

A l’any 1932 es constituí la Federació Escolar Balear amb estatuts propis; la seva finalitat era aconseguir la renovació i el rejuveniment de les diferents institucions d’ensenyants. Es definia com a apolítica i aconfessional. A la seva primera junta, en Pere Capellà hi participà com a vocal i a les dues següents fou designat vicepresident. Un dels objectius més significatius per a l’època, foren les missions pedagògiques que es feren a molts de pobles. També cicles de conferències, activitats esportives,..., però el que més destacà la premsa d’aquell temps fou la concessió d’una beca per pagar els estudis d’un infant pobre.

Com es finançà la federació i la beca?

De les aportacions dels socis i de dos festivals que organitzaren amb motiu de la beca. Del primer, la premsa de l’època no en feu massa ressò, però del segon se’n va parlar molt de temps. L’estudiant pobre que en sortí beneficiat va ser en Toni Alomar Capellà, quan vaig iniciar aquest treball em digueren que era mort, però finalment el vaig poder localitzar i aconseguir que vingués a Algaida el dia de la lectura al casal,

Catalina Salas Salas

on ell es va emocionar molt pel cas que li feren els assistents. Aquest al·lot es va poder beneficiar amb les aportacions dels dos festivals i de la subhasta final quan es dissolgué la Federació Escolar Balear. Només va poder estudiar fins a 3r de batxillerat perquè l'esclat de la guerra civil ho va desbaratar tot.

Gaudiures de fer aquest treball?

Quan m'ho vaig passar millor va ser revisant les hemeroteques dels diaris que t'he esmentat i és que notes molt com ha canviat la societat d'aquesta terra. Per exemple, als successos locals sortia que un home havia travelat al carrer de Sant Miquel i li havien hagut de curar un dit a la casa de Socors, o que el senyor Tal havia tornat del seu viatge de Barcelona. Com que no succeïa quasi res, omplien les pàgines de notícies que avui ens farien riure. I dels anuncis publicitaris no en parlem.

Quin paper creus que va tenir en Pere Capellà dins aquesta federació ?

Jo crec que molt important, perquè es veu que era un líder brillant i tenia una gran oratòria: basta veure com parla d'ell na Cèlia Viñas a una carta on conta que havia assistit a una conferència d'en Pere Capellà i li feien mal les mans de tant aplaudir. Ell, a més de vocal de la primera junta, fou vicepresident a dues més, fins l'any 1934, quan ja era mestre d'escola i el destinaren a Montcada (Barcelona). El que més impactava els estudiants, companys de curs d'en Pere, era que baixàs i pujàs cada dia des d'Algaida en bicicleta.

Quins altres personatges participaren a la Federació?

A més de la coneguda Cèlia Viñas, que va ser la primera presidenta, hi prengueren part com a directius en Vicenç Rosselló Pórcel, en Miquel Montserrat, na Margalida Rullan, etc., i no tot era una bassa d'oli a les seves reunions, perquè en el llibre d'actes hi consten moltes discussions, mocions de censura, dimissions, reincorporacions,... Tot un reflex de la vida social que caracteritzà aquell temps llunyà de la Segona República.

Qui et va proposar fer aquesta comunicació al casal Pere Capellà?

Va ser per pura casualitat. Resulta que a en Pere Fullana qualcú li va dir que coneixia un home que havia estudiat a la universitat d'adults, que tenia contactes amb Don Melcion Rosselló i havia fet un treball sobre Don Melcion i l'Escola Graduada i, a més, tenia una filla que quan estudiava a la universitat, havia fet un treball sobre la Federació Escolar Balear. A en Pere, per a l'Any Capellà, li interessava aquest tema i va telefonar a mon pare per demanar-li com podia posar-se en contacte amb la seva filla i, en saber que ell era d'Algaida, li digué que "la filla també era algaidina, i era la dona d'en Miquel Quitxero".

Aquest és el resum de la xerradeta que mantinguérem amb na Catalina, un calorós horabaixa de finals d'octubre.

Cati, moltes gràcies per la teva amabilitat i bones paraules.

Miquel Sastre *Fiolet*

Catalina Salas Salas

Per a aquest mes de novembre, i després de diversos protagonistes masculins, ja tocava que féssim la xerradeta amb una dona. Hem triat na Catalina. I el motiu ens ha vingut com anell al dit, perquè va participar el divendres 22 d'octubre a una comunicació del cicle de conferències de l'Any Pere Capellà. Parlarem d'aquest tema i aprofitarem l'avinentsa per conèixer un poc l'entrevistada d'avui. Vet ací el contingut de la conversa.

Ens pots fer la teva presentació.

Som na Catalina Salas Salas i vaig néixer l'any 1970 a una barriada de Ciutat que té un parell de noms. Uns li diuen Son Coc i d'altres Sant Josep Obrer, per mor de la parròquia del mateix nom.

Ara, on fas feina?

Tenc la plaça a Sencelles i hi he estat un parell d'anys; però tenc una comissió de serveis a la Conselleria d'Educació i em mantenen la plaça. Ara estic on abans se'n deia equip de suport a la immersió lingüística i ara equip de suport a l'ensenyament de la llengua. El nostre treball és anar a les escoles que tenen més alumnat castellanoparlant o estranger i ajudar i assessorar els mestres en el seu treball i que els alumnes i els seus pares se sentin bé en l'ús d'una llengua que no és la seva. Combinam dies de despatx amb dies a les escoles i tenim feina a bastament, perquè enguany hi ha hagut algunes baixes i no les han cobertes. Entre els equips de Palma, Inca, Manacor i Eivissa cobrim prop de 120 escoles. Nosaltres ens cuidam de les zones de Palma, Calvià, Lluçmajor, Bunyola i Marratxí.

On estudiares?

Des dels tres anys fins a COU a Sant Josep Obrer que, per cert, ara es compleix el 50è aniversari de la seva fundació. Tot seguit vaig estudiar magisteri i després d'un any sabàtic vaig fer pedagogia. Quan feia quart, vaig aprovar les oposicions de mestra; això era l'any 1995.

Per què vengueres a parar a Algaida?

Per mor "d'aquell que hi ha allà" (riu i assenyala en Miquel Quitxero que mentre feim l'entrevista al jardí de ca seva nou, guarda les dues filles, n'Elisabet de sis anys i na Caterina de dos)...

